

Brunon Hołyst

„Psychologia kryminalistyczna. Diagnoza i praktyka”

Wydanie 4 poprawione i rozszerzone

Spis treści

Od Autora 19

Część pierwsza

Zagadnienia wstępne

Rozdział 1. Pojęcie i zakres psychologii kryminalistycznej 23

1.1. Specyfika psychologii kryminalistycznej 23

1.2. Psychologiczne aspekty zeznań i wyjaśnień 35

1.3. Pojęcie psychologii kryminalistycznej 37

Rozdział 2. Historia rozwoju psychologii kryminalistycznej 39

2.1. Rozwój psychologii eksperymentalnej 39

2.2. Ewolucja psychologii sądowej 47

Rozdział 3. Problemy etyczne zawodu psychologa kryminalistycznego i sądowego 55

3.1. Kodeksy etyczne psychologów 55

3.2. Standardy działalności psychologów dla potrzeb wymiaru sprawiedliwości 58

Rozdział 4. Szkolenie w zakresie psychologii kryminalistycznej 75

4.1. Szkolenie w zakresie przesłuchania świadków i podejrzanych 75

4.2. Szkolenie w dziedzinie wywiadu poznawczego 86

4.3. Szkolenie w zakresie kierowania rozmową 92

4.4. Kursy przesłuchania dla zaawansowanych 93

Rozdział 5. Przestępczość z perspektywy psychologii ewolucyjnej 96

5.1. Pojęcie psychologii ewolucyjnej 96

5.2. Zastosowanie psychologii ewolucyjnej w praktyce badań przestępstw 98

Literatura uzupełniająca 121

Część druga

Psychologia sprawców przestępstw

Rozdział 6. Motywacja działań przestępnych 127

6.1. Natura motywacji działań przestępnych 127

6.2. Psychologiczna charakterystyka procesu motywacyjnego 136

Rozdział 7. Destruktywne emocje w etiologii zachowań przestępczych 145

7.1. Rodzaje emocji 145

7.2. Wpływ emocji na agresywne zachowanie 148

7.3. Prześladowanie 156

7.4. Zazdrość 159

7.5. Uprzedzenia 164

7.6. Silne wzburzenie 166

Rozdział 8. Motywacja zachowań agresywnych sprawców przestępstw 170

8.1. Agresja 170

8.2. Zachowanie lękowo-agresywne 179

8.3. Zachowania agresywne a przestępstwo 190

8.4. Istota agresji relacyjnej 192

8.5. Etiologia zachowań agresywnych 194

8.6. Mechanizmy neutralizacji agresywności 196

Rozdział 9. Diagnoza procesów motywacyjnych sprawców przestępstw 199

9.1. Klasyfikacja motywów 199

9.2. Postępowanie diagnostyczne 200

Rozdział 10. Interpretacja postępowania obrazującego a problem wolności woli 219

10.1. Postępowanie obrazujące 219

10.2. Zdolność sterowania zachowaniem 223

Rozdział 11. Działalność organizacji przestępczych 229

11.1. Teorie tłumaczące przestępczość zorganizowaną 229

11.2. Teoria związków i sojuszy 230

11.3. Teoria sieci 231

11.4. Teoria kontraktowa 232

11.5. Inne teorie organizacyjne 233

Rozdział 12. Wpływ grupy na formowanie się motywacji zachowania przestępnego 236

12.1. Rola oddziaływania społecznego 236

12.2. Rodzaje interwencji 243

Rozdział 13. Temperament jako czynnik kryminogeny 258

13.1. Pojęcie temperamentu 258

13.2. Psychotyczność 265

13.3. Reaktywność i aktywność 2717 Spis treści

Rozdział 14. Terroryzm jako problem globalny 278

Rozdział 15. Psychospołeczne aspekty przestępczości terrorystycznej 291

Rozdział 16. Psychologiczna charakterystyka sprawców zabójstw 315

16.1. Osoby dorosłe jako sprawcy zabójstw 315

16.2. Zabójcy seryjni 323

16.3. Emocje w etiologii procesu motywacyjnego 334

16.4. Sytuacje trudne 337

16.5. Stan psychofizyczny sprawców zabójstw 338

Rozdział 17. Czyny przestępne pod wpływem silnego wzburzenia 342

17.1. Pojęcie „silne wzburzenie” 342

17.2. Zespół stresu pourazowego 350

Rozdział 18. Motywacja zachowań przestępczych nieletnich 358

18.1. Cechy charakterystyczne przestępczości nieletnich 358

18.2. Młodzieżowe podkultury przestępcze 362

18.3. Nieprzystosowanie 366

18.4. Samoocena 373

Rozdział 19. Psychologia młodocianych sprawców przemocy 376

19.1. Klasyfikacja młodych sprawców przestępstw	376
19.2. Przyczyny przestępczości	379
Rozdział 20. Zabójstwa popełniane przez nieletnich	385
20.1. Dane statystyczne	385
20.2. Ocena zabójstw dokonanych przez nieletnich	387
Rozdział 21. Psychospołeczne aspekty przestępczości nieagresywnej	411
21.1. Osobowość psychopatyczna	411
21.2. Zachowania manipulacyjne	421
21.3. Psychologiczne i społeczne mechanizmy przestępczości nieagresywnej	428
Rozdział 22. Uwarunkowania przestępczości gospodarczej	431
22.1. Patologia życia gospodarczego	431
22.2. Formy przestępczości gospodarczej	436
22.3. Próba klasyfikacji przestępców gospodarczych	444
Rozdział 23. Przemoc w rodzinie	450
23.1. Istota przemocy w rodzinie	450
23.2. Rozmiary przemocy w rodzinie	456
23.3. Teorie wyjaśniające przemoc w rodzinie	463
23.4. Obowiązek współżycia seksualnego	472
23.5. Zaburzenia więzi międzyludzkich	484
Rozdział 24. Mobbing i molestowanie seksualne	489
24.1. Prześladowanie w miejscu pracy	489
24.2. Skutki mobbingu	494
24.3. Molestowanie seksualne	497
Rozdział 25. Osoba uzależniona jako sprawca przestępstwa	511
25.1. Wpływ alkoholu i innych substancji na funkcjonowanie jednostki	511
25.2. Związki między narkotykami a przestępstwem	526
Rozdział 26. Motywacja seksualna czynów przestępczych	532
26.1. Popęd seksualny	532

26.2. Przestępstwa i dewiacje seksualne 536

Rozdział 27. Psychologiczne aspekty pedofilii 548

27.1. Klasyfikacja pedofilii 548

27.2. Ofiary pedofilii 553

27.3. Sprawcy pedofilii 558

27.4. Turystyka seksualna 563

Rozdział 28. Profile pedofilów 569

Rozdział 29. Kryminalistyczne aspekty chorób psychicznych 575

29.1. Prawne aspekty chorób psychicznych 575

29.2. Stany wyjątkowe 589

29.3. Obraz własnej osoby 593

Rozdział 30. Sprawca przestępstwa o osobowości antyspołecznej 597

30.1. Psychopatia 597

30.2. Cechy osobowości antyspołecznej 602

30.3. Psychoanalityczna interpretacja 615

Rozdział 31. Kryminalistyczne aspekty upośledzenia umysłowego oraz stanów psychoorganicznych 618

31.1. Istota upośledzenia umysłowego 618

31.2. Uszkodzenie mózgu 621

31.3. Urazy czaszkowo-mózgowe 622

31.4. Wychowanie dzieci upośledzonych umysłowo 632

Rozdział 32. Przestępstwa spowodowane zapomnieniem 633

32.1. Istota przestępstw związanych z zapomnieniem 633

32.2. Pamięć prospektywna 639

32.3. Różnice indywidualne w odniesieniu do pamięci 649

Rozdział 33. Hipnoza w genezie przestępstwa 655

33.1. Istota hipnozy 661

33.2. Problem kwalifikacji prawnej oddziaływania hipnotycznego na potencjalnego sprawcę 666

Rozdział 34. Nietolerancja jako źródło zachowań przestępnych 672

34.1. Źródła nietolerancji 672

34.2. Formy przemocy w związku z nietolerancją 680

Rozdział 35. Psychospołeczne aspekty przestępczości w zakładach karnych 688

35.1. Przemoc w zakładach karnych 688

35.2. Solidarność więźniów 6989 Spis treści

35.3. Ucieczki więźniów 701

Rozdział 36. Stalking – terror emocjonalny, moralny i fizyczny 705

36.1. Pojęcie stalkingu 705

36.2. Sprawcy i ofiary stalkingu 710

36.3. Działania przeciwko stalkingowi 722

Rozdział 37. Syndrom wypalenia emocjonalnego 724

37.1. Przyczyny wypalenia emocjonalnego 724

37.2. Patologizacja więzi międzyludzkich 728

37.3. Wypalenie emocjonalne związane z innymi zjawiskami negatywnymi 734

Literatura uzupełniająca 740

Część trzecia

Psychologia ofiar przestępstw

Rozdział 38. Aspekty psychospołeczne badań wiktymologicznych 765

38.1. Istota badań wiktymizacyjnych 765

38.2. Rola pokrzywdzonego w pracy wymiaru sprawiedliwości 776

38.3. Programy pomocy ofiarom 779

Rozdział 39. Podatność na wiktymizację w świetle psychologii kryzysów emocjonalnych i rozwojowych 784

39.1. Pojęcie kryzysu emocjonalnego 784

39.2. Koncepcja „Tożsamości” 795

39.3. Syndrom pourazowy 802

Rozdział 40. Osobowościowe predyspozycje stania się ofiarą przestępstwa 813

40.1. Cechy ofiar przestępstw 813

40.2. Predestynacja wiktymologiczna 816

40.3. Ryzyko w działaniu człowieka 820

40.4. Potencjał wiktymogenny 823

40.5. Postawy antywiktymizacyjne 826

Rozdział 41. Środowisko fizyczne w etiologii zagrożenia wiktymizacyjnego 837

41.1. Psychologia środowiskowa 837

41.2. Życie w miastach 839

Rozdział 42. Związki ofiary ze sprawcą przestępstwa 854

42.1. Rola ofiary w genezie przestępstwa 854

42.2. Ofiara o tendencjach masochistycznych 865

42.3. Rodzina z problemem alkoholowym 872

42.4. Bezradność 873

Rozdział 43. Strach przed terroryzmem 878

43.1. Analiza pojęcia terroru i terroryzmu 878

43.2. Komponenty emocjonalne strachu 885

43.3. Wpływ stresu na psychikę 888

Rozdział 44. Obraz ofiary przestępstwa w środkach masowego przekazu 895

44.1. Pojęcie informacji 895

44.2. Medialna konstrukcja informacji o ofiarach przestępstw 897

44.3. Ocena informacji medialnych 904

44.4. Internet 913

44.5. Sieci społecznościowe 916

Rozdział 45. Ofiary przemocy seksualnej 919

45.1. Badania ofiar przemocy seksualnej 919

45.2. Typy zgwałcenia 924

45.3. Cechy ofiar przemocy seksualnej 925

Rozdział 46. Kobieta jako ofiara przestępstwa w rodzinie 933

46.1. Podejście socjologiczne do przemocy w rodzinie 933

46.2. Źródła konfliktów małżeńskich 939

Rozdział 47. prostytutka jako ofiara przestępstwa 947

47.1. Związki prostytucji z przestępczością 947

47.2. Handel kobietami 950

Rozdział 48. Dzieci jako ofiary przestępstw 960

48.1. Handel dziećmi 960

48.2. Seksualne wykorzystywanie dzieci 962

48.3. Wpływ konfliktów zbrojnych na struktury rodzinne 968

48.4. Dystrybucja pornografii dziecięcej przez internet 969

48.5. Skala prostytucji dziecięcej 970

48.6. Przymusowe małżeństwa dzieci 974

48.7. Żebractwo 974

48.8. Problemy zwalczania handlu dziećmi 977

Rozdział 49. Osoba niepełnosprawna jako ofiara przestępstwa 982

49.1. Uprzedzenia 982

49.2. Teorie dotyczące reakcji społecznej 986

Rozdział 50. Ludzie starsi jako ofiary przestępstw 992

50.1. Dyskryminacja osób starszych 991

50.2. Przemoc 1000

50.3. Gerontofilia 1006

Rozdział 51. Ofiary przestępstw komputerowych i internetowych 1008

51.1. Istota przestępstw informatycznych 1008

51.2. Odpowiedzialność prawna 1018

Rozdział 52. Ofiary łamania praw do prywatności 1025

52.1. Pojęcie prywatności 1025

52.2. Naruszenie osobistej przestrzeni 1030

52.3. Formy obrony prywatności 1035

Rozdział 53. Udzielanie pomocy ofiarom przestępstw przez świadków na miejscu zdarzenia 1038

53.1. Bezczywność świadków zdarzenia 1038

53.2. Status ofiary 1045

53.3. Czynniki powodujące udzielenie pomocy 1046

Literatura uzupełniająca 1058

Część czwarta

Psychologiczna problematyka wykrywalności sprawców przestępstw

Rozdział 54. Formowanie się materiału zeznaniowego 1069

54.1. Spostrzeżenia 1069

54.2. Koncentracja uwagi 1085

54.3. Zapamiętywanie 1085

54.4. Przypominanie 1087

54.5. Istota przestępstw związanych z zapomnieniem 1100

Rozdział 55. Taktyka przesłuchania świadka 1102

55.1. Cele przesłuchania 1102

55.2. Etapy przesłuchania 1105

55.3. Badania krzyżowe 1112

55.4. Wywiad poznawczy 1120

55.5. Przesłuchanie powtórne 1124

Rozdział 56. Przesłuchanie dziecka 1128

56.1. Dziecko jako świadek specyficzny 1128

56.2. Wybór miejsca przesłuchania 1133

56.3. Udział w przesłuchaniu psychologa lub biegłego lekarza 1135

56.4. Metody przesłuchania 1137

56.5. Analiza mechanizmów psychologicznych zeznań dziecka 1151

56.6. Procedura oceny zeznań dziecka 1152

Rozdział 57. Ocena fałszywych zeznań 1166

- 57.1. Podatność na sugestię 1166
- 57.2. Czynniki kształtujące fałszywe przyznanie się 1173
- 57.3. Zapobieganie fałszywym przyznaniam się 1178

Rozdział 58. Prawdziwość zeznań na podstawie analiz wskaźników emocji 1182

- 58.1. Brak kontroli zachowań 1182
- 58.2. Mikroekspresje 1187
- 58.3. Ukrywanie wyrazów emocjonalnych 1188

Rozdział 59. Ekspertyza psychologiczna (nowe ujęcie) 1194

- 59.1. Metody badań psychologicznych 1194
- 59.2. Kryteria oceny opinii psychologicznej 1199
- 59.3. Przedmiot i zakres ekspertyzy psychologicznej 1205
- 59.4. Ekspertyza psychologiczna co do celowości stosowania środków leczniczo-zabezpieczających 1207
- 59.5. Orzecznictwo psychologiczne wobec nieletnich 1208
- 59.6. Biegły psycholog w sprawach cywilnych 1210
- 59.7. Ekspertyza psychologiczna w sprawach nieletnich 1211
- 59.8. Konstrukcja ekspertyzy psychologicznej 1214

Rozdział 60. Ekspertyza psychiatryczna 1216

- 60.1. Podstawy prawne powołania biegłych psychiatrów 1216
- 60.2. Badania pomocnicze 1219
- 60.3. Badania stanu psychicznego oskarżonych 1222
- 60.4. Interpretacja prawna afektu 1229
- 60.5. Uzasadnienie stopnia prawdopodobieństwa opinii 1234
- 60.6. Konstrukcja opinii sądowo-psychiatrycznych 1235
- 60.7. Ekspertyzy psychiatryczne w sprawach cywilnych 1239
- 60.8. Prawne aspekty chorób psychicznych 1242
- 60.9. Stany wyjątkowe 1256
- 60.10. Obraz własnej osoby 1260

Rozdział 61. Przesłuchanie podejrzanych 1269

- 61.1. Fazy przesłuchania policyjnego 1269

61.2. Metody przesłuchania 1271

Rozdział 62. Motywy przyznania się podejrzanych 1293

62.1. Okoliczności przyznania się podejrzanych 1293

62.2. Wiek podejrzanych a przyznawanie się 1295

62.3. Czy podejrzani chętniej przyznają się do pewnych rodzajów przestępstw niż do innych 1297

62.4. Wpływ wcześniejszych przyznań się i skazań 1297

Rozdział 63. Stres policyjny – model strukturalny 1310

63.1. Badania stresu policyjnego 1310

63.2. Identyfikacja czynników wywołujących stres u policjantów 1315

Rozdział 64. Psychologiczne i prawne aspekty działania tajnych agentów policji 1318

64.1. Selekcja kandydatów 1318

64.2. Przygotowanie agentów 1321

Rozdział 65. Przesłuchanie osób niepełnosprawnych 1329

65.1. Trudności postępowania ze świadkami niepełnosprawnymi 1329

65.2. Przesłuchanie poznawcze 1338

Rozdział 66. Uzyskiwanie wyjaśnień i zeznań od sprawców oraz ofiar przestępstw znajdujących się w krytycznym momencie w stanie snu 1342

66.1. Fazy snu 1342

66.2. Lunatyzm 1344

66.3. Narkolepsja 1351

Rozdział 67. Wpływ środków psychoaktywnych na zeznania świadków i wyjaśnienia podejrzanych 1356

67.1. „Farmakokinetyka” 1356

67.2. Skutki psychologiczne i somatyczne zażywania narkotyków 1360

Rozdział 68. Zachowania policjantów podczas przesłuchań 1368

68.1. Nietyczne zachowanie policjantów 1368

68.2. Tworzenie atmosfery psychologicznej przesłuchania 1378

Rozdział 69. Zastosowanie poligrafu do oceny wiarygodności wyjaśnień	1384
69.1. Istota badań poligraficznych	1384
69.2. Technika GKT	1386
69.3. Badania laboratoryjne i terenowe	1388
69.4. Dokładność badań poligraficznych	1392
69.5. Przeciwdziałania	1393
69.6. Badania poligraficzne wobec ofiar i świadków	1396
69.7. Strach przed badaniem	1397
69.8. Wiarygodność badań poligraficznych	1397
Rozdział 70. Lingwistyka kryminalistyczna	1405
70.1. Stylometria kryminalistyczna	1405
70.2. Formuła R. Flescha	1409
Rozdział 71. Narkoanaliza	1412
71.1. Narkoanaliza w leczeniu psychiatrycznym	1412
71.2. Narkoanaliza w praktyce śledczej i sądowej	1415
Rozdział 72. Wykorzystanie sugestii w taktyce przesłuchania	1417
72.1. Teoria sugestii	1417
72.2. Testy na podatność na sugestię	1420
72.3. Sugestia w przesłuchaniach	1425
Rozdział 73. Wersja kryminalistyczna i analiza kryminalna	1442
73.1. Podstawy wersji śledczej	1442
73.2. Metody budowy wersji śledczych	1444
73.3. Rodzaje analiz kryminalnych	1453
Rozdział 74. Identyfikacja sprawcy przestępstwa podczas konfrontacji	1464
74.1. Konfrontacja wizualna	1464
74.2. Konfrontacja słuchowa	1480
Rozdział 75. Analiza realności zeznań	1488
75.1. Kryteria w ustalaniu realności zeznań	1488

75.2. Badania na temat wartości metody analizy realności zeznań 1490

Rozdział 76. Wykorzystanie hipnozy w badaniach pamięci świadków 1493

76.1. Hipermnezja hipnotyczna 1493

76.2. Zniekształcenia pamięciowe w hipnozie 1495

76.3. Efektywność hipnozy kryminalistycznej 1497

76.4. Dopuszczalność hipnozy w procesie 1502

Rozdział 77. Profilowanie przestępców na podstawie modus operandi 1508

77.1. Metody analizy działania sprawców przestępstw 1508

77.2. Analiza cech miejsca zbrodni 1514

77.3. Seryjni zabójcy 1518

Rozdział 78. Ustalenie profili przestępców na podstawie zeznań pokrzywdzonych i innych świadków 1529

78.1. Ocena cech sprawców w ustalaniu ich profili 1529

78.2. Informacje diagnostyczne 1533

Rozdział 79. Psychologiczno-prawne problemy instytucji świadka anonimowego i świadka koronnego 1542

79.1. Specyficzne regulacje prawne 1542

79.2. Ochrona świadków 1546

Literatura uzupełniająca 1564

Część piąta

Psychologiczne problemy zapobiegania przestępstwom

Rozdział 80. Psychologiczne podstawy zapobiegania przestępczości i innym rodzajom patologii 1583

80.1. Usuwanie czynników ryzyka w działalności profilaktycznej 1853

80.2. Rozwojowe modele profilaktyczne 1590

80.3. Profilaktyka kryminologiczna 1597

80.4. Zadania kurateli sądowej 1604

Rozdział 81. Systemowe zapobieganie przestępczości 1618

81.1. Rodzaje prewencji 1618

- 81.2. Resocjalizacja sprawców przestępstw jako metoda prewencji 1627
- 81.3. Strach przed przestępczością 1629
- 81.4. Wpływ analizy przestępczości na kierunki działań profilaktycznych 1634
- 81.5. Posunięcia strategiczne 1635

Rozdział 82. Polityka prewencyjna państwa 1638

- 82.1. Rola prawa 1638
- 82.2. Profilaktyczne funkcje Policji 1641
- 82.3. Zadania kurateli sądowej 1652
- 82.4. Organy kontroli 1653
- 82.5. Prywatny sektor ochrony 1659

Rozdział 83. Społeczne strategie zapobiegania przestępczości 1661

- 83.1. Straż obywatelska 1661
- 83.2. Profilaktyka przedprzestępcza 1664
- 83.3. Społeczne komisje samoobrony 1665
- 83.4. Profilaktyczne oddziaływanie postępowania karnego 1667
- 83.5. Zakres współdziałania społeczeństwa w zapobieganiu przestępczości 1667
- 83.6. Agencja ochrony osób i mienia 1670
- 83.7. Zapobieganie przestępstwom przeciwko życiu i mieniu właścicieli taksówek 1678
- 83.8. Działania antywiktyimizacyjne 1680

Rozdział 84. Zapobieganie przestępczości z perspektywy psychologii środowiskowej 1683

- 84.1. Pojęcie i zakres psychologii środowiskowej 1683
- 84.2. Zagęszczenie ludności 1687
- 84.3. Autonomiczność życia w miastach 1689
- 84.4. Mapy poznawcze 1692
- 84.5. Bezpieczne osiedla 1693
- 84.6. Kontrola dostępu 1694
- 84.7. Jakość oświetlenia 1702
- 84.8. Bezpieczny dom 1706

Rozdział 85. Badanie postaw policjantów wobec zgwałceń 1708

- 85.1. Policyjna kultura 1708
- 85.2. Badania informacji o zgwałceniach 1710

85.3. Analiza mitów o zgwałceniach 1712

Literatura uzupełniająca 1716

Część szósta

Wybrane zjawiska społeczne o potencjalnym zagrożeniu

Rozdział 86. Agresja w ruchu drogowym 1729

86.1. Przejawy agresji w ruchu drogowym 1729

86.2. Badanie zjawiska agresji w ruchu drogowym 1733

Rozdział 87. Destruktywna rola nienawiści w przestrzeni publicznej 1738

87.1. Podstawowe emocje 1738

87.2. Generowanie stanów emocjonalnych 1741

87.3. Narcyzm 1742

87.4. Marzenia senne i fantazje 1744

87.5. Pojęcie uprzedzenia 1747

87.6. Ignorancja 1749

87.7. Nienawiść 1750

87.8. Postępowanie karne 1752

87.9. Typologia sprawców 1759

Rozdział 88. Manipulacje w relacjach interpersonalnych 1760

88.1. Pojęcie manipulacji 1760

88.2. Czynniki kształtujące zaufanie 1764

88.3. Metody manipulacji 1770

88.4. Zagadnienie makiawelizmu 1774

88.5. Wykrywanie kłamstwa 1779

88.6. Analiza kłamstwa 1783

88.7. Strategie ustalania prawdy 1789

Rozdział 89. Relacje lekarza z pacjentem 1795

89.1. Prawa pacjenta 1795

89.2. Tajemnica lekarska 1797

89.3. Autonomia pacjenta 1805

89.4. Lekarz rodzinny 1807

89.5. Efektywność leczenia 1810

89.6. Stres w pracy lekarza 1815

Rozdział 90. Moralność podatkowa 1819

90.1. Obowiązek podatkowy 1819

90.2. Uchylenie się od opodatkowania 1820

90.3. Poziom moralności podatkowej 1823

90.4. Subiektywna sprawiedliwość podatkowa 1827

Rozdział 91. Zachowania nieproduktywne w miejscu pracy 1831

91.1. Pojęcie zachowań nieproduktywnych 1831

91.2. Zachowania nieproduktywne jako reakcja obronna 1833

91.3. Kontrola w pracy 1834

91.4. Zapobieganie nieproduktywnym zachowaniom 1835

Literatura uzupełniająca 1838

Wykaz „okienek” problemowych

1. Psychologia w codziennej służbie policji [rozdział 4] 79
2. Inteligencja emocjonalna [rozdział 5] 119
3. Emocje awersyjne i zachowanie agresywne w świetle neurofizjologii i neurochemii mózgu [rozdział 6] 133
4. Gry wideo ze scenami przemocy i filmy z przemocą seksualną [rozdział 8] 174
5. Ocena kliniczna ryzyka przemocy [rozdział 8] 185
6. Amnezja jako sposób obrony przestępców [rozdział 9] 213
7. Dryft genetyczny [rozdział 14] 288
8. Przestępstwa na tle nienawiści w internecie [rozdział 15] 295
9. Prognoza instytucjonalnej przemocy wśród więźniów [rozdział 16] 318
10. Osobowość morderców seryjnych [rozdział 16] 323
11. Narkotyki a zabójstwa dokonane przez nieletnich sprawców [rozdział 20] 394
12. Metabolizm informacyjny [rozdział 20] 407
13. Czy hipnoza świadków może budzić nadzieję w sprawach bez wyjścia? [rozdział 33] 668
14. Postęp w dziedzinie nauk medycznych [rozdział 39] 809
15. Opinie o ofiarach przestępstw z użyciem przemocy [rozdział 40] 817
16. Nadużycia wobec osób starszych [rozdział 50] 995
17. Istota promocji bezpieczeństwa psychicznego [rozdział 60] 1263

18. Karta zdrowia psychicznego [rozdział 60] 1265

19. Syndrom po użyciu broni [rozdział 68] 1376

20. Metody konfrontacji [rozdział 74] 1466